

STRATEGI PENCEGAHAN PENYALAHGUNAAN DADAH: PENDEKATAN KAEDAH TEKNIK KUMPULAN NOMINAL

Nur Fatinni binti Mohamad Kamalⁱ, Amin Al Haadi bin Shafieⁱⁱ, Khatijah binti Othmanⁱⁱⁱ, Ahmad Najaa bin Mokhtar^{iv} & Suzaily binti Wahab^v

ⁱ (*Penulis Koresponden*). Pelajar Pascasiswazah, Universiti Sains Islam Malaysia. nurfatinni@raudah.usim.edu.my

ⁱⁱ Profesor Madya. Universiti Sains Islam Malaysia. amin@usim.edu.my

ⁱⁱⁱ Profesor Madya. Universiti Islam Sultan Sharif Ali. khatijah.othman@unissa.edu.bn

^{iv} Profesor Madya. Universiti Sains Islam Malaysi. najaa@usim.edu.my

^v Profesor Madya. Universiti Kebangsaan Malaysia. suzaily@ppukm.ukm.edu.my

Abstrak

Penyalahgunaan dadah merupakan masalah kesihatan awam yang serius serta memerlukan pendekatan multidisiplin untuk mengatasinya. Artikel ini membincangkan penggunaan kaedah teknik kumpulan nominal (Nominal Group Technique, NGT) sebagai pendekatan inovatif dalam mengenal pasti strategi untuk mencegah penyalahgunaan dadah. Teknik kumpulan nominal adalah satu kaedah penyelesaian masalah secara berkumpulan yang melibatkan sumbang saran dan pengutamaan idea secara sistematik di mana satu mesyuarat berstruktur diadakan di kalangan ahli kumpulan dan mereka dikehendaki mencari penyelesaian kepada masalah yang dikenal pasti. Kajian ini mengumpul pandangan daripada 10 orang peserta yang terdiri daripada pegawai psikologi, kaunselor, dan guru-guru pendidikan pencegahan dadah (PPDa). Teknik kumpulan nominal mempunyai lima langkah iaitu sesi penerangan, menjana idea, perkongsian idea, membincangkan idea dan mengundi idea. Melalui sesi teknik kumpulan nominal yang dijalankan, terdapat lima faktor utama telah dikenal pasti yang menyumbang kepada strategi pencegahan penyalahgunaan dadah iaitu elemen kesedaran, elemen kerohanian, elemen lokus kawalan sendiri, elemen ketegasan diri dan elemen institusi keagamaan. Hasil kajian menunjukkan bahawa teknik kumpulan nominal adalah pendekatan yang berkesan untuk mengumpulkan maklumat dan membina konsensus dalam kalangan peserta bagi menangani isu penyalahgunaan dadah. Artikel ini mengesyorkan penerapan lebih meluas kaedah teknik kumpulan nominal dalam merumuskan polisi dan strategi pencegahan dadah yang lebih berkesan dan berasaskan bukti. Dengan pendekatan ini, diharapkan dapat mengurangkan kadar penyalahgunaan dadah dan meningkatkan kesejahteraan komuniti.

Kata kunci: Penyalahgunaan Dadah, Teknik Kumpulan Nominal, Strategi Berkesan, Kesihatan Awam.

PENDAHULUAN

Penyalahgunaan dadah kekal sebagai satu isu berleluasa yang memberi kesan buruk kepada individu dan komuniti di seluruh dunia. Walaupun usaha meluas telah dijalankan untuk mengurangkan kesannya, penyalahgunaan dadah terus menimbulkan cabaran besar dan memerlukan strategi yang inovatif dan komprehensif untuk pencegahan. Kertas kerja ini bertujuan untuk meneroka

pendekatan Teknik Kumpulan Nominal (NGT) sebagai strategi berkesan untuk mencegah penyalahgunaan dadah. Skop kajian ini merangkumi pengenalanpastian strategi utama yang menyumbang kepada pencegahan penyalahgunaan dadah.

Menurut United Nations Offices on Drugs and Crime (UNODC) (2023), kira-kira 275 juta orang menggunakan dadah di seluruh dunia pada tahun lalu, dengan penyalahgunaan opioid menyumbang kepada sejumlah besar kematian berlebihan. Di Amerika Syarikat sahaja, Pusat Kawalan dan Pencegahan Penyakit (CDC) (2023) melaporkan lebih 100,000 kematian akibat berlebihan pengambilan dadah pada tahun 2022 dan ini menonjolkan keperluan mendesak untuk menangani wabak ini. Masalah penyalahgunaan dadah adalah melibatkan pelbagai aspek seperti sosial, psikologi dan ekonomi (Thompson & Lee, 2022). Akibatnya membawa kepada komplikasi kesihatan yang teruk, ketidakstabilan sosial dan beban ekonomi dalam sistem penjagaan kesihatan (Chapman & Gopalan, 2020). Pendekatan tradisional untuk menangani penyalahgunaan dadah sering berpecah-belah dan tidak mencukupi, oleh itu, kaedah yang lebih padu perlu ditonjolkan untuk membangunkan strategi yang berkesan (Smith & Brown, 2023).

Kajian literatur menunjukkan pelbagai strategi untuk memerangi penyalahgunaan dadah, termasuk program pendidikan dan kesedaran, langkah penguatkuasaan undang-undang, dan campur tangan psikologi (Smith & Brown, 2023). Walau bagaimanapun, penyelidik berpendapat bahawa pendekatan ini sering kekurangan rangka kerja berinovatif yang menggabungkan perspektif daripada pelbagai pihak yang berkepentingan. Justeru, penyelidik menggunakan pendekatan Teknik Kumpulan Nominal yang merupakan kaedah berstruktur untuk menyatakan idea atau pendapat yang menggalakkan sumbangan daripada semua peserta untuk membantu membina konsensus dan memastikan strategi yang paling berdaya maju dan berkesan.

Teknik kumpulan nominal digunakan secara meluas dalam pengenalanpastian, penjanaan idea, penyelesaian, dan membuat keputusan (Davis & Green, 2023). Teknik kumpulan nominal ialah perbincangan kumpulan kecil yang berstruktur untuk mencapai kata sepakat dengan mengumpul maklumat dan meminta individu menjawab soalan dikemukakan oleh moderator serta meminta mereka mengutamakan idea atau cadangan semua ahli kumpulan (Vahedian-Shahroodi et al., 2023). Penyelidik mengaplikasikan pendekatan ini untuk mengenal pasti dan mengutamakan strategi untuk memerangi penyalahgunaan dadah serta memastikan bahawa strategi yang dibangunkan adalah komprehensif, praktikal dan disokong secara meluas.

Pencegahan Penyalahgunaan Dadah

Pencegahan penyalahgunaan dadah merangkumi pelbagai strategi yang bertujuan untuk mengurangkan permulaan dan penerusan penggunaan bahan dan meminimumkan bahaya yang berkaitan (Hawkins & Brown, 2023). Usaha pencegahan yang berkesan menasarkankan pelbagai peringkat penggunaan dadah, daripada percubaan awal kepada pergantungan kronik, dan melibatkan pelbagai

sektor, termasuk penjagaan kesihatan, pendidikan dan perkhidmatan komuniti. Matlamat menyeluruh adalah untuk mewujudkan persekitaran dan keadaan yang tidak menggalakkan penggunaan dadah dan menyokong gaya hidup yang sihat dan bebas bahan (Smith & Brown, 2023).

Intervensi awal adalah asas pencegahan penyalahgunaan dadah yang berkesan. Penyelidikan secara konsisten menunjukkan bahawa individu yang lebih awal terdedah kepada usaha pencegahan, semakin besar kemungkinan mereka untuk mengelakkan penggunaan dadah dan risiko yang berkaitan dengannya (Chapman & Gopalan, 2022). Remaja dan dewasa muda amat terdedah kepada eksperimen dadah disebabkan faktor perkembangan dan pengaruh rakan sebaya. Melaksanakan langkah-langkah pencegahan semasa tahun-tahun pembentukan ini boleh mengurangkan dengan ketara kemungkinan penyalahgunaan bahan di kemudian hari (Botvin & Griffin, 2022).

Terdapat beberapa komponen utama yang perlu ditekankan dalam pencegahan penyalahgunaan. Antaranya, melalui pendidikan dan kesedaran dengan menyediakan maklumat yang tepat tentang risiko dan akibat penggunaan dadah. Program pendidikan yang menumpukan kepada membina pengetahuan, membetulkan salah tanggapan, dan membangunkan kemahiran berfikir kritis boleh memperkasakan individu untuk membuat pilihan termaklum (Hawkins et al., 2023).

Seterusnya, menyediakan latihan kemahiran hidup dengan program yang meningkatkan kemahiran peribadi dan sosial seperti membuat keputusan, pengurusan tekanan, dan komunikasi boleh mengukuhkan keupayaan individu untuk menentang tekanan rakan sebaya dan menghadapi cabaran tanpa menggunakan bahan (Botvin & Griffin, 2022). Selain itu, usaha pencegahan berasaskan komuniti termasuk penglibatan ibu bapa, guru, dan organisasi tempatan mewujudkan persekitaran yang menyokong yang mengukuhkan tingkah laku positif dan menyediakan rangkaian sokongan sosial (Kelly et al., 2023).

Tambahan pula menguatkuasakan dasar dan peraturan yang menyekat akses kepada dadah seperti had umur untuk membeli alkohol dan tembakau, program pemantauan preskripsi dan penalti untuk pengedaran dadah memainkan peranan penting dalam mengurangkan ketersediaan dan daya tarikan bahan (Rehm & Shield, 2023). Di samping itu, kempen kesedaran awam yang menggunakan pelbagai platform media boleh menjangkau khalayak yang luas dan mempengaruhi persepsi dan tingkah laku orang ramai mengenai penggunaan dadah. Kempen ini sering menyerlahkan risiko penggunaan dadah, menggalakkan gaya hidup sihat dan menggalakkan penyertaan masyarakat dalam usaha pencegahan (Miech et al., 2022).

Strategi Pencegahan Berasaskan Bukti

Strategi pencegahan penyalahgunaan dadah berasaskan bukti ialah pendekatan yang telah diuji secara saintifik dan terbukti berkesan dalam mengurangkan permulaan, kelaziman dan akibat berbahaya daripada penyalahgunaan dadah (Botvin & Griffin, 2020). Botvin dan Griffin (2020) turut menambahkan lagi bahawa

strategi ini berasaskan penyelidikan yang teliti dan telah menunjukkan hasil yang positif dalam pelbagai tetapan, termasuk sekolah, komuniti dan keluarga.

Intervensi berasaskan keluarga: Persekitaran keluarga memainkan peranan penting dalam mencegah penyalahgunaan dadah. Penyelidikan menunjukkan bahawa ikatan kekeluargaan yang kukuh, komunikasi terbuka dan penglibatan ibu bapa adalah faktor perlindungan terhadap penggunaan dadah dalam kalangan belia (*National Institute on Drug Abuse, 2024*). Program seperti Perkongsian Jururawat-Keluarga (*Nurse-Family Partnership*), yang menyediakan lawatan ke rumah oleh jururawat kepada ibu bapa yang mengharapkan, telah ditunjukkan dapat mengurangkan kemungkinan penyalahgunaan bahan dalam kalangan kanak-kanak dengan meningkatkan kemahiran keibubapaan dan dinamik keluarga (*Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, 2024*).

Program berasaskan sekolah: Sekolah adalah penting dalam membentuk sikap kanak-kanak terhadap dadah. Program berasaskan sekolah yang berkesan mengajar pelajar tentang bahaya penggunaan dadah dan melengkapkan mereka dengan kemahiran untuk menentang tekanan rakan sebaya. "Permainan Perilaku Baik" dan intervensi lain yang serupa telah berjaya mengurangkan penggunaan dadah dalam kalangan pelajar dengan memupuk persekitaran sekolah yang positif dan menggalakkan tingkah laku yang sihat (*National Institute of Health, 2024*).

Strategi komuniti dan alam sekitar: Intervensi peringkat komuniti bertujuan untuk mengurangkan ketersediaan dan permintaan untuk ubat. Ini termasuk usaha penguatkuasaan undang-undang, kempen kesedaran masyarakat dan mewujudkan persekitaran selamat yang tidak menggalakkan penggunaan dadah. Kajian telah menunjukkan bahawa kawasan kejiranan yang mempunyai perpaduan sosial yang kukuh dan rangkaian sokongan mengalami kadar penyalahgunaan dadah yang lebih rendah (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, 2023*).

Walaupun terdapat pelbagai strategi dalam pencegahan penyalahgunaan dadah, beberapa cabaran harus dihadapi antaranya stigma dan diskriminasi. Ramai individu yang bergelut dengan penyalahgunaan dadah menghadapi stigma sosial, yang boleh menghalang mereka daripada mendapatkan bantuan. Usaha untuk mengurangkan stigma melalui pendidikan awam adalah penting dalam menggalakkan rawatan dan pemulihan (*Centers for Disease Control and Prevention, 2023*). Tambahan pula, kebolehcapaian dadah sintetik yang selalunya lebih mujarab dan berbahaya daripada bahan tradisional, menimbulkan cabaran baharu untuk pencegahan. Bahan dan dadah ini kerap dipasarkan dan dijual dalam talian, menjadikannya boleh diakses oleh khalayak yang lebih luas, termasuk belia (*United Nations Office on Drugs and Crime, 2023*). Selain itu, ketaksamaan ekonomi dan social seperti kemiskinan, pengangguran, dan kekurangan pendidikan, berkait rapat dengan penyalahgunaan dadah. Menangani punca ini melalui dasar sosial yang komprehensif adalah perlu untuk pencegahan yang berkesan (*National Institute of Health, 2024*).

Memahami pencegahan penyalahgunaan dadah memerlukan pendekatan pelbagai aspek yang merangkumi pendidikan, pembinaan kemahiran, penglibatan komuniti, penguatkuasaan dasar dan kempen media. Strategi pencegahan yang berkesan adalah berasaskan intervensi awal dan dilaksanakan merentasi pelbagai tetapan, termasuk sekolah, keluarga dan komuniti. Walaupun menghadapi cabaran yang berterusan, pendekatan inovatif dan penyelidikan berterusan menjanjikan untuk meningkatkan keberkesanan dan kemampuan usaha pencegahan penyalahgunaan dadah.

Teknik Kumpulan Nominal

Teknik Kumpulan Nominal (*Nominal Group Technique*) ialah kaedah berstruktur untuk sumbang saran kumpulan yang memupuk membuat keputusan dan membina konsensus di kalangan peserta (Islam, 2010). Teknik ini melibatkan peserta secara bebas menjana idea, berkongsi dengan kumpulan, dan kemudian menyusun atau mengutamakan idea ini melalui proses pengundian. Format berstruktur meminimumkan pengaruh individu dominan dan menggalakkan penyertaan yang sama, menjadikannya amat berkesan dalam menjana pelbagai idea (Bang & Frith, 2017).

Satu lagi perkembangan terkini dalam Teknik Kumpulan Nominal ialah penekanan terhadap analisis hasil merentas pelbagai kumpulan untuk memastikan keteguhan konsensus. Pendekatan ini melibatkan membandingkan hasil sesi Teknik Kumpulan Nominal yang berbeza untuk mengenal pasti tema dan perbezaan yang sama, yang boleh memberikan pandangan yang lebih mendalam tentang perkara itu (Davis & Green, 2023). Proses ini meningkatkan kebolehpercayaan penemuan dan boleh berguna terutamanya dalam senario membuat keputusan yang kompleks. Teknik Kumpulan Nominal menggabungkan unsur-unsur penyelidikan kualitatif dan kuantitatif, menawarkan cara sistematik untuk mengumpulkan dan menilai input kolektif peserta (Davis & Green, 2023).

Vahedian-Shahroodi et al. (2023) menyatakan Teknik Kumpulan Nominal mempunyai kelebihan yang tersendiri iaitu penyertaan sama rata di mana memastikan semua peserta, tanpa mengira status atau personaliti mereka, mempunyai peluang yang sama untuk menyumbang. Ini membawa kepada input yang lebih pelbagai dan komprehensif. Di samping itu, fasa awal penjanaan idea senyap membantu mengurangkan pengaruh ahli kumpulan dominan dan meminimumkan risiko groupthink, di mana individu mematuhi pendapat majoriti. Seterusnya, proses penarafan membolehkan kumpulan mengutamakan isu dengan jelas, menjadikannya lebih mudah untuk memberi tumpuan kepada idea atau penyelesaian yang paling kritikal (Islam, 2010). Bahkan, sifat berstruktur Teknik Kumpulan Nominal menjadikannya cekap dalam menjana dan mengutamakan idea, yang amat berguna dalam proses membuat keputusan dengan masa yang terhad (Vahedian-Shahroodi et al., 2023).

Teknik Kumpulan Nominal ialah kaedah yang serba boleh dan berkuasa untuk menjana dan mengutamakan idea dalam suasana kumpulan berstruktur. Keupayaannya untuk memupuk penyertaan sama rata dan mengelakkan perangkap biasa dalam membuat keputusan kumpulan menjadikannya alat yang tidak ternilai dalam pelbagai bidang. Kajian terkini terus mengesahkan keberkesannya, menunjukkan kebolehgunaannya dalam pelbagai senario daripada penjagaan kesihatan kepada strategi perniagaan.

METODOLOGI KAJIAN

Metodologi untuk kajian ini memberi tumpuan kepada mengenal pasti dan mengutamakan strategi untuk menangani penyalahgunaan dadah menggunakan Teknik Kumpulan Nominal. Bahagian ini menggariskan langkah yang terperinci melibatkan sampel kajian, prosedur pengumpulan data, dan kaedah analisis data.

Sampel Kajian

Seramai 10 orang peserta telah dipilih untuk mengambil bahagian dalam sesi teknik kumpulan nominal seperti yang disarankan dalam Vahedian-Shahroodi et al. (2023), iaitu bilangan ideal sebuah kumpulan dalam Teknik Kumpulan Nominal adalah 4 hingga 20 orang. Para peserta terdiri daripada pegawai psikologi, kaunselor dan guru-guru pendidikan pencegahan dadah.

Prosedur Pengumpulan Data

Teknik Kumpulan Nominal dalam kajian ini mempunyai lima langkah iaitu sesi penerangan, menjana idea, perkongsian idea, membincangkan idea, dan mengundi idea. Perkara ini turut selari dengan kajian yang dijalankan oleh Dang (2015), Harvey & Holmes (2012) dan Williams et al. (2006) yang menyatakan bahawa dalam konteks penyelidikan, penyelidik mengenal pasti prosedur Teknik Kumpulan Nominal terdapat lima peringkat.

1. Penerangan:

Fasilitator memberikan gambaran keseluruhan tentang tujuan sesi, menerangkan matlamat dan proses Teknik Kumpulan Nominal. Para peserta dimaklumkan tentang kepentingan sumbangan mereka dalam mengenal pasti dan mengutamakan strategi untuk mencegah penyalahgunaan dadah.

2. Penjanaan Idea:

Setiap peserta diminta untuk secara senyap dan bebas menjana idea tentang strategi untuk mencegah penyalahgunaan dadah. Langkah ini bertujuan untuk memastikan semua peserta berpeluang berfikir secara kreatif dan bebas tanpa pengaruh orang lain.

3. Perkongsian Idea:

Peserta bergilir-gilir berkongsi idea mereka dalam format round-robin. Setiap idea telah direkodkan oleh fasilitator dalam *software NGT-Plus*. Langkah ini diteruskan

sehingga semua idea habis. Pendekatan round-robin memastikan penyertaan yang sama dan menghalang individu dominan daripada membayangi orang lain.

4. Perbincangan Idea:

Setelah semua idea direkodkan, peserta membincangkan setiap idea untuk penjelasan. Fasilitator menggalakkan peserta untuk bertanya dan memberikan penjelasan bagi memastikan semua orang memahami setiap idea sepenuhnya. Langkah ini membantu memperhalusi idea dan memberikan pemahaman yang lebih mendalam tentang setiap strategi.

5. Pengundian Idea:

Peserta menilai idea berdasarkan keberkesanan dan kebolehlaksanaan mereka. Setiap peserta diberikan satu set kad kedudukan untuk diperuntukkan kepada idea yang mereka anggap paling penting. Idea yang mempunyai kedudukan tertinggi dikenal pasti sebagai strategi yang diutamakan.

Analisis Data

Analisis data memfokuskan pada mengenal pasti strategi yang paling tinggi kedudukannya dengan menggunakan *software NGT-Plus*. Kedudukan daripada proses pengundian dianalisis secara kuantitatif dalam *software NGT-Plus* untuk menentukan strategi yang paling diutamakan. Strategi tersebut telah disenaraikan berdasarkan jumlah mata atau undian yang diterima daripada peserta. Menurut Dobbie et al. (2004) dan Deslandes et. al (2010), penggunaan Teknik Kumpulan Nominal dalam sesuatu elemen yang dinilai diterima sekiranya nilai peratus skor yang diberikan daripada peserta kajian adalah 70 peratus atau lebih.

DAPATAN KAJIAN

Jadual 1 menunjukkan profil responden dari aspek jantina, umur dan kelulusan akademik tertinggi.

Jadual 1 Profil Responden

No	Item	Perincian	Jumlah (n=10)	Peratusan (%)
1	Jantina	Lelaki	5	50
		Perempuan	5	50
2	Umur	30 tahun – 40 tahun	6	60
		40 tahun – 50 tahun	2	20
		50 tahun – 60 tahun	2	20
3	Kelulusan Akademik Tertinggi	Diploma	1	10
		Ijazah	5	50
		Sarjana (Master)	4	40
		Kedoktoran (PhD)	Tiada	Tiada

Berdasarkan dapatan yang diperolehi, seramai 5 orang (50%) sampel adalah terdiri daripada kaum lelaki manakala 5 orang responden (50%) merupakan kaum perempuan. 6 orang responden (60%) berusia di antara 30 tahun hingga 40 tahun, 2 orang (20%) berusia di antara 40 tahun hingga 50 tahun dan 2 orang (20%) berusia antara 50 tahun hingga 60 tahun. Tahap akademik berperanan penting kerana ia menunjukkan tahap pengetahuan dalam pendidikan yang dimiliki oleh seseorang individu atau responden. Peserta kajian di dalam Teknik Kumpulan Nominal ini semuanya berada pada tahap profesional dengan 1 orang (10%) memiliki sekurang-kurangnya diploma. 5 orang (50%) responden memiliki kelulusan di peringkat sarjana muda dan 4 orang (40%) memiliki sarjana. Tidak ada responden (0%) yang memiliki kelulusan setakat peringkat kedoktoran.

Dapatan Strategi Pencegahan Penyalahgunaan Dadah

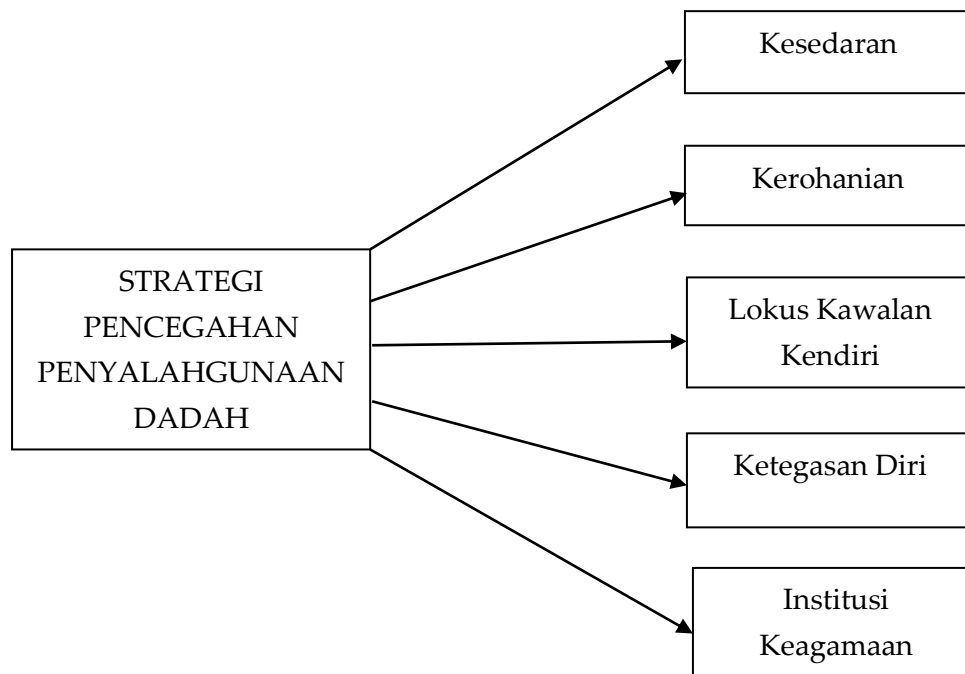
Sesi Teknik Kumpulan Nominal menjana pelbagai idea dan strategi untuk mencegah penyalahgunaan dadah. Idea-idea ini telah dikategorikan dan disusun secara sistematik berdasarkan keberkesanan dan kebolehlaksanaan. Para peserta telah sepakat menerima kesemua lima tema utama yang telah dicadangkan. Jadual 2 menunjukkan hasil dapatan yang diperolehi menerusi undian yang dilakukan menggunakan *software NGT-Plus* kepada setiap peserta. Ia menunjukkan jumlah skor dan peratusan jumlah skor berdasarkan skala *likert*. Skala yang digunakan dalam proses undian ini ialah skala 1 hingga 5 iaitu :Skala 1 = Sangat Tidak Setuju ; 2 = Tidak Setuju ; 3 = Kurang Setuju ; 4 = Setuju ; 5 = Sangat Setuju Melalui skor yang diperolehi ini, status penilaian elemen diperolehi dan menentukan kedudukan (*rank*) setiap elemen.

Jadual 2 Kedudukan Keutamaan Strategi Pencegahan Penyalahgunaan Dadah

Bil.	Elemen	Jumlah Skor	Peratus	Kedudukan	Status Penilaian
1	Kesedaran	45	90	1	Terima
2	Kerohanian	45	90	1	Terima
3	Ketegasan Diri	40	80	3	Terima
4	Lokus Kawalan Kendiri	43	86	2	Terima
5	Institusi Keagamaan	41	82	4	Terima

Menjelang penamat sesi teknik kumpulan nominal, para responden mencadangkan dan bersetuju secara konsensual pada senarai akhir elemen untuk membangunkan strategi pencegahan penyalahgunaan dadah. Sesi pengundian bukanlah untuk menghapuskan sebarang elemen pada peringkat terakhir teknik kumpulan nominal kerana setiap responden telah memilih secara rasmi dalam senarai akhir. Merujuk

kepada Jadual 2, hasil teknik kumpulan nominal menunjukkan 5 elemen strategi pencegahan penyalahgunaan dadah yang telah ditetapkan oleh para responden. Berdasarkan nilai keutamaan yang dikira seperti yang terdapat dalam Jadual 2, strategi pencegahan penyalahgunaan dadah boleh disusun seperti Rajah 1.

Rajah 1 Strategi Pencegahan Penyalahgunaan Dadah

PERBINCANGAN

Kesedaran yang merangkumi pengetahuan, sikap dan kepercayaan adalah asas strategi pencegahan dadah yang bertujuan untuk mendidik individu tentang risiko yang berkaitan dengan penggunaan dadah dan menggalakkan tingkah laku yang sihat (Abdullah et al., 2020). Program kesedaran direka untuk meningkatkan pengetahuan tentang bahaya penggunaan dadah, membetulkan salah tanggapan dan memberikan maklumat tentang cara mengelak atau mendapatkan bantuan untuk penyalahgunaan bahan. Program ini menyasarkan pelajar, ibu bapa, guru dan komuniti yang lebih luas. Pengutamaan strategi kesedaran dalam sesi NGT sejajar dengan kesusasteraan sedia ada, yang menekankan keberkesanannya dalam mengurangkan permulaan dadah dan menggalakkan tingkah laku perlindungan (Smith & Brown, 2023).

Kerohanian telah muncul sebagai faktor penting dalam pencegahan dan rawatan penyalahgunaan dadah. Ia merangkumi pelbagai kepercayaan dan amalan yang menghubungkan individu kepada sesuatu yang lebih besar daripada diri mereka sendiri (Pardini et al., 2022). Amalan kerohanian seperti doa dan meditasi menawarkan mekanisme mengatasi yang sihat untuk menangani tekanan emosi. Amalan ini dapat mengurangkan kebergantungan kepada dadah sebagai cara menghadapi cabaran hidup (Lee et al., 2023). Rasa tujuan dan makna yang kuat

dalam kehidupan selalunya diperoleh daripada kepercayaan rohani dan boleh mengurangkan kemungkinan penyalahgunaan dadah. Apabila individu merasakan bahawa kehidupan mereka mempunyai tujuan, mereka kurang berkemungkinan terlibat dalam tingkah laku yang boleh menjejaskan matlamat dan kesejahteraan mereka (Koenig, 2023).

Konsep lokus kawalan merujuk kepada kepercayaan individu tentang sejauh mana mereka boleh mengawal situasi yang mempengaruhi mereka. Lokus kawalan dikategorikan kepada dalaman dan luaran. Individu yang mempunyai lokus kawalan dalaman percaya bahawa mereka boleh mempengaruhi hasil mereka sendiri melalui tindakan mereka, manakala mereka yang mempunyai lokus kawalan luaran percaya hasil mereka ditentukan oleh faktor luaran atau nasib (Nowicki & Strickland, 2022). Penyelidikan telah menunjukkan bahawa lokus kawalan dalaman dikaitkan dengan kadar penggunaan dadah yang lebih rendah dan penglibatan yang lebih tinggi dalam tingkah laku pencegahan (Rotter, 2023). Faktor luaran, seperti rakan sebaya yang positif atau pengaruh masyarakat menentukan tingkah laku penggunaan dadah. Ini boleh membawa kepada rasa berdaya dan peningkatan motivasi untuk terlibat dalam langkah pencegahan (Nowicki & Strickland, 2022).

Ketegasan diri membolehkan individu dengan yakin mengatakan tidak kepada dadah, walaupun dalam menghadapi tekanan rakan sebaya. Ini amat penting semasa remaja apabila keinginan untuk penerimaan sosial boleh menjadikan individu lebih terdedah untuk terlibat dalam tingkah laku berisiko (Sussman & Ames, 2022). Individu yang mempunyai kemahiran ketegasan diri yang kuat lebih bersedia untuk membuat keputusan berdasarkan nilai dan kepercayaan mereka sendiri daripada tunduk kepada pengaruh luar (Botvin & Griffin, 2023). Ketegasan diri membantu individu mewujudkan sempadan peribadi, yang boleh menghalang mereka daripada dipaksa menggunakan dadah. (Hansen et al., 2022).

Institusi agama sering berfungsi sebagai hub komuniti, menyediakan rangkaian sokongan untuk individu. Rasa komuniti ini boleh mengurangkan perasaan terasing dan menawarkan faktor perlindungan terhadap penggunaan dadah (Kelly et al., 2023). Banyak organisasi keagamaan menawarkan program dan perkhidmatan yang menyokong pencegahan dadah seperti kaunseling, bengkel pendidikan dan kumpulan sokongan. Sumber ini boleh menjadi penting dalam menyediakan individu dengan keperluan yang mereka perlukan untuk mengelakkan penyalahgunaan bahan (Koenig, 2023).

KESIMPULAN

Secara ringkasnya, aplikasi Teknik Kumpulan Nominal dalam kajian ini telah menunjukkan keberkesanannya dalam menjana dan mengutamakan strategi untuk mencegah penyalahgunaan dadah. Penemuan ini menyerlahkan kepentingan kesedaran, kerohanian, lokus kawalan sendiri, ketegasan diri dan institusi keagamaan. Dengan melaksanakan cadangan ini, komuniti boleh membangunkan campur tangan yang lebih berkesan dan mampan untuk menangani isu penyalahgunaan dadah yang rumit.

PENGHARGAAN

Kajian ini dibiayai oleh Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia melalui Skim Bantuan Penyelidikan Jangka Panjang (LRGS) – Projek Kumpulan 6, bertajuk ‘Pembangunan Modul Pencegahan Berasaskan Psikospiritual untuk Komuniti Bebas Dadah’ Universiti Sains Islam Malaysia (USIM) kod sumbangan: USIM / LRGS / FKP / 50119. Projek penyelidikan ini adalah sebahagian daripada projek LRGS ‘Fostering Long-term Change to Create Drug-Free community in Malaysian Youth: Understanding the Trajectories and Genetics in the Development of Effective Prevention and Intervention Model with Smart Geo-Spatial Apps monitoring’ (JPT Grant Code No. LRGS/1/2019/UKM/02/2/6, dalam kerjasama dengan penyelidik dari Pusat Penyelidikan Penyalahgunaan Dadah Asia, Universiti Sains Islam Malaysia, dan pasukan lain dari Universiti Kebangsaan Malaysia, Universiti Malaya, Universiti Pendidikan Sultan Idris dan Universiti Malaysia Terengganu.

RUJUKAN

- Abdullah, F., Abdullah, B. & Ali, M. (2020). Literature review on drug addiction treatment sorotan kajian rawatan ketagihan dadah. *Jurnal Islam Dan Masyarakat Kontemporari*, 21(1), 184-192. <https://doi.org/10.37231/jimk.2020.21.1.468>
- Bang, D., & Frith, C. D. (2017). Making better decisions in groups. *Royal Society open science*, 4(8), 170193. <https://doi.org/10.1098/rsos.170193>
- Botvin, G. J., & Griffin, K. W. (2020). LifeSkills Training: Empirical Findings and Future Directions. *Journal of Drug Education*.
- Botvin, G. J., & Griffin, K. W. (2022). Life Skills Training: Preventing Substance Misuse by Enhancing Individual and Social Competence. *New Directions for Youth Development*, 2022(114), 33-46.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2023 Jun 14). *Youth Risk Behavior Surveillance System (YRBSS)*. <https://www.cdc.gov/healthyyouth/data/yrbs/index.htm>
- Chapman, M., & Gopalan, G. (2020). Substance use and mental health disorders among foster youth: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 108.
- Dang, V. H. (2015). The Use of Nominal Group Technique: Case Study in Vietnam. *World Journal of Education*. 5(4), 14-25. doi: doi:10.5430/wje.v5n4p14
- Davis, M. E., & Green, T. (2023). Utilizing Nominal Group Technique for Public Health Strategy Development. *Health Policy and Planning*, 38(1), 45-56.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2023). *European Drug Report 2023: Trends and Developments*.

- https://www.emcdda.europa.eu/publications/edr/trends-developments/2023_en
- Harvey, N. & Holmes, C.A. (2012). Nominal group technique: An effective method for obtaining group consensus. *International Journal of Nursing Practice*, 18, 188 -194. doi: doi:10.1111/j.1440-172X.2012.02017.x.
- Hawkins, J. D., Oesterle, S., & Brown, E. C. (2023). Results of a Long-Term Community Youth Development Study: Preventing Adolescent Health-Risk Behaviors. *Prevention Science*, 24(1), 90-102.
- Islam, Rafikul. (2010). Group decision making through nominal group technique: an empirical study. *J. for International Business and Entrepreneurship Development*. 5. 134 - 153. 10.1504/JIBED.2010.036998.
- Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health. (2024). *New Evidence-Based Strategies to Reduce Stimulant Use Disorders*. <https://www.jhsph.edu/news/news-releases/2024/new-evidence-based-strategies-to-reduce-stimulant-use-disorders.html>
- Johnson, P. R., & Williams, K. L. (2022). Innovative Techniques in Addressing Substance Abuse: The Role of Stakeholder Engagement. *International Journal of Drug Policy*, 33(4), 267-278.
- Kelly, J. F., Pagano, M. E., & Stout, R. L. (2023). Spirituality and Recovery: The Role of Spirituality in Sustaining Recovery from Substance Use Disorders. *Alcohol Research & Health*, 42(1), 65-75.
- Koenig, H. G. (2023). Religion, Spirituality, and Health: The Research and Clinical Implications. *ISRN Psychiatry*.
- Lee, M. T., Poloma, M. M., & Post, S. G. (2023). *The Heart of Religion: Spiritual Empowerment, Benevolence, and the Experience of God's Love*. Oxford University Press.
- Miech, R. A., Johnston, L. D., & O'Malley, P. M. (2022). Adolescent Drug Use and Social Determinants: A 50-Year Perspective. *The Journal of Adolescent Health*, 71(3), 229-236
- National Institutes of Health. (2024 July 7). *Effective Drug Prevention Strategies for Youth*. <https://www.nih.gov/news-events/news-releases/effective-drug-prevention-strategies-youth>
- Nowicki, S., & Strickland, B. R. (2022). A Locus of Control Scale for Children. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 40(1), 148-154.
- Pardini, D. A., Plante, T. G., Sherman, A., & Stump, J. E. (2022). Religious faith and spirituality in substance abuse recovery: Determining the mental health benefits. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 19(4), 347-354.
- Rehm, J., & Shield, K. D. (2023). Global Burden of Disease and Substance Use: Current Status and Future Perspectives. *Current Opinion in Psychiatry*, 36(1), 30-

36.

- Rotter, J. B. (2023). Generalized Expectancies for Internal versus External Control of Reinforcement. *Psychological Monographs*, 80(1), 1-28.
- Smith, J., & Brown, L. (2023). Collaborative Approaches to Drug Abuse Prevention: A Review. *Journal of Public Health*, 45(2), 123-134
- Sussman, S., & Ames, S. L. (2022). The Social Influence of Peers on Adolescent Drug Use. *Journal of Adolescent Health*, 70(3), 234-243.
- Thompson, R. F., & Lee, A. J. (2022). Prioritizing Drug Abuse Interventions through Structured Group Processes. *Substance Use & Misuse*, 57(11), 1492-1503.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023 Jun 26). *World Drug Report 2023*. <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2023.html>
- Vahedian-Shahroodi M, Mansourzadeh A, Shariat Moghani S, Saeidi M. Using the Nominal Group Technique in Group Decision-Making: A Review. *Med Edu Bull*, 4(4): 837-45. DOI: 10.22034/MEB.2024.434656.1090
- Williams, P.L., White, N., Klem, R., Wilson, S.E., & Bartholomew, P. (2006). Clinical education and training: Using the nominal group technique in research with radiographers to identify factors affecting quality and capacity, *Radiography*, 12, 215-224. doi: 10.1016/j.radi.2005.06.001